

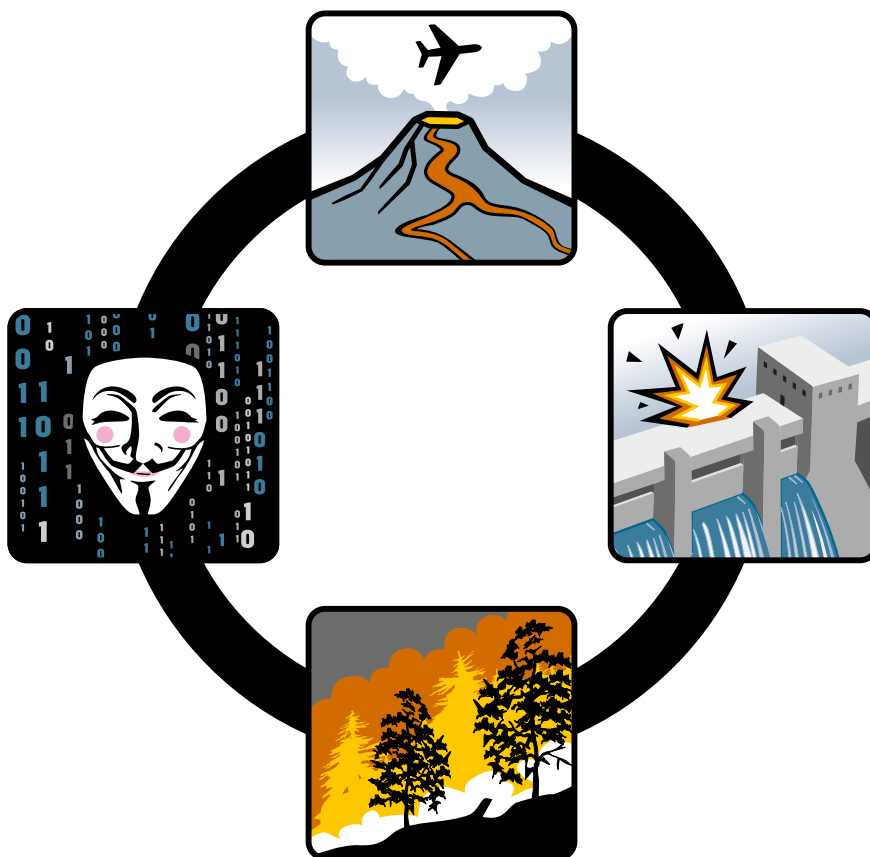
Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

2

Öva enkelt!

Lägesbild

Övningsstöd till organisationer inom svensk krisberedskap

Inledning

I Sverige finns det både offentliga och privata aktörer av olika slag, som på olika nivåer i samhället ingår i krisberedskapssystemet. Före, under och efter en allvarlig samhällsstörning som t.ex. omfattande elavbrott, naturolyckor, kärnkraftsolyckor, pandemier, it-angrepp eller terrorism, måste de på ett effektivt sätt kunna säkerställa att den egna verksamheten fungerar. De måste också kunna samverka och kommunicera med varandra.

Ett viktigt verktyg för att uppnå detta är att öva – både internt och aktörsgemensamt – för att man som aktör ska vara väl förberedd för sin uppgift.

En aktör bör öva sin krisorganisation systematiskt enligt en flerårig övningsplan. När det gäller tvärssektoriella övningar på nationell och på regional nivå bör denna plan följa inriktningen i den nationella övningsinriktningen för att få så stora samordnings- och synergieffekter som möjligt inom hela krisberedskapssystemet. Innan planeringen av en övning startar ska det vara klarlagt vem som ansvarar för erfarenhetshanteringen.

Syfte

Övningspaketet syftar till att man med minimala förberedelser och resursåtgång ska kunna planera och genomföra övningar.

Förmågor/scenario

Övningspaketet är inriktat mot generella mål (förmågor) vilket gör att övningsledaren med fördel kan byta scenario, men behålla inspel och målformuleringar

Läsanvisningar

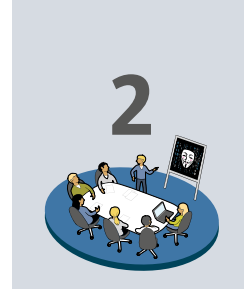
Paketet innehåller ett antal övningar. Varje övning har en tillhörande dokumentation som till stor del är färdigskrivna. Dokumentationen ska bearbetas av övningsledaren innan övningen genomförs. Övningarna är generellt uppbyggda så att de scenarier som följer med kan bytas mot egna scenarier som passar er bättre, utan att inspel eller frågor behöver ändras. Övningarna har en inbördes nivåindelning och kan användas enskilt eller i följd.

Begrepp

Övningsledare: Leder och koordinerar planering och genomförande av övningen (benämns under genomförandet som spelledare).

Utvärderingsledare: Har det övergripande ansvaret för att planera och genomföra övningens utvärdering och erfarenhetshanteringen.

Utvärdering

I övningsstödet ingår färdiga utvärderingsdokument som med fördel kan kompletteras med egna framtagna. Det medföljer även en mall för utvärderingsrapport för att ha underlag för uppföljning över tiden. För att se en utveckling hos organisationen, är det viktigt att denna följs så noga som möjligt.

Tips

För fördjupning och konkreta råd – använd övningsvägledningarna, dvs. grundboken och metodhäften. Läsanvisningar finns i varje momentbeskrivning

Användarinstruktion

Övningspaketet vänder sig i första hand till lokal nivå (kommuner), men kan i stora delar användas av andra aktörer som ingår i eller har nära samarbete med krisberedskapsorganisationen.

Övningspaketet levereras med ett grundscenario där händelsen är en storm och momenten är en utveckling av detta. Scenariot kan med fördel bytas mot ett annat taget från er risk- och sårbarhetsanalys eller liknande.

Väljer ni att byta ut stormen mot en annan händelse, t.ex. från er egen risk- och sårbarhetsanalys, använder ni fortfarande angivet syfte och mål samt inspel och understödande frågor. Dessa kan användas oavsett scenario..

Den tidsåtgång som anges i övningsbestämmelserna är cirkatider och beror på hur mycket som kommer att ändras i scenario samt på övningsvanan hos övande och spelledaren.

Exempel på förberedelseåtgärder kan vara: uppdragsdialog med beställare, där syfte och mål samt hantering av erfarenheter från övningen klargörs. Det är viktigt att före övningen ha klarat ut hur erfarenhetshanteringen ska gå till och vem som är ansvarig.

- Behovsanalys (se även Övningsvägledning, grundbok s.27–29).
- Syfte och mål med övningen.
- Scenariotema.
- Resurser.
- Hur erfarenhetshanteringen vid övningen ska gå till.

I förberedelsearbetet ingår också att kontrollera vilka eller vilken övning som passar för era syften och koppla målen till dessa. Eventuellt behöver det göras vissa justeringar, t.ex. som att bjuda in deltagare, boka lokal, fika m.m. Behövs det någon som dokumenterar, eller kan utvärderingsledaren hjälpa till med detta? Lokalen behöver kontrolleras; var ska spelledaren befinna sig under genomförandet, så alla ser och hör honom/henne?

Det viktigaste i all övningsverksamhet är erfarenhetshanteringen. Före övningen ska beställaren och genomföraren vara helt överens om vad som är syftet med utvärderingen, hur den ska levereras, vem som är mottagare och hur eventuella förändringar ska implementeras i organisationen.

Övningspaketet kan användas på olika sätt beroende på egna syften. Det kan vara introduktion till en övning och grundkunskap om krisorganisationen (Seminarieövning 1). Det kan också användas till organisationsutveckling för övningsvana grupper med djupare kunskaper inom krishanteringen (seminarieövning 1, moment 5–6). Övningarna kan genomföras i en följd eller som enskilda delmoment. Det är viktigt att kontrollera mot måluppfyllnadsdokumentet som medföljer varje övning vilka inspel som ska vara genomförda för att man ska anse att måluppfyllnaden är nådd.

Inspelen som är kopplade till varje moment utgörs av ett antal frågor som spelledaren spelar in och sedan låter aktörerna diskutera. Uteblir diskussionen, eller om spelledaren känner att man vill fördjupa och ”spetsa till” diskussionerna, finns ett antal understödande frågor. Som avslut till varje moment finns tre säkerställande frågor som rundar av momentet och lägger grunden för nästa.

Om man t.ex. övar målen från Övning 1 moment 1 följer man momentbeskrivningarna. Om ni väljer att öva enstaka mål – kontrollera i måluppfyllnadsdokumentet vilka moment som behöver genomföras för att nå måluppfyllnad.

Övningarna som ingår i paketet kan användas i den fleråriga övningsplanen efter genomfört analysarbete enligt ovan.

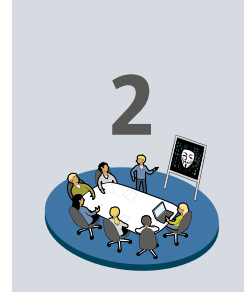
Utvärderingsledaren bistår spelledaren under genomförandet samt leder utvärderingen och erfarenhetshanteringen där spelledaren biträder.

Som stöd för utvärderingsarbetet medföljer mallar för utvärdering med ett antal frågeställningar. Det finns även utrymme att fylla på med egna utvärderingsfrågor utifrån eventuella egna delsyften och delmål. Det medföljer även en mall för utvärderingsrapport, som hjälp för att skapa en systematik i övningsutvärderingen. För att underlätta jämförelser bör ni använda den medskickade rapportmallen för utvärderingsrapport.

Lästips: Övningsvägledning, Metodhäfte – Seminarieövning: Kapitel 6 Scenario s.37–43 och Kapitel 7 genomförande s.45–53

Lycka till!

Övningsbestämmelser seminarieövning 2

Övningens namn:

Datum och tid för övningens genomförande:

Syfte: Deltagande aktörer ska framställa lägesbild vid samhällsstörning. Lägesbilden ska ligga till grund för bedömning och beslut.

Mål:

1. Deltagande aktörer har kunskap om hur en lägesbild skapas som underlag för beslut och information – externt och internt – samt hur den kommuniceras.
2. Deltagande aktörer har kunskap om framställandet av egen organisations lägesbild.
3. Deltagande aktörer har kunskap om hur information utbyts med andra organisationer för att skapa en samlad lägesbild.
4. Deltagande aktörer har kunskap om hur beslut fattas för att inrikta arbetet.
5. Deltagande aktörer har kunskap om hur en analys av en händelse görs för att kunna bedöma vilket behov det finns av inriktning och samordning.
6. Deltagande aktörer har kunskap om hur inhämtning och sammanställning av underlag går till för att fatta beslut och hur dessa kommuniceras.

Målgrupp: Personal som ingår i organisationen för krisberedskap.

Förkunskaper: Kännedom om egen organisation och dess krisorganisation och planering.

Format: Seminarieövning.

Övningsledning: Spelledare, Utvärderingledare

Tid för förberedelse: 60–120 min.

Tid för genomförande: 5x45 min. Mål 6: Utifrån aktörernas kunskapsnivå och övningsvana bedömer spelledaren tidsåtgången (rekommendation 60 min).

Tid för utvärdering: 60 min.

Logistik: Se checklista.

Övningslokal: Lektionssal.

Övningsmateriel: Organisationens krisberedskapsplan.

Läsanvisning fördjupning: Övningsvägledning, Metodhäfte Seminarieövning s.11–16, s.41–55.

Checklista för genomförande av seminarieövning

Genomför en uppdragsdialog med beställaren av övningen, klargör hur erfarenheterna ska tas om hand.

Fastställ syfte och mål via bearbetning av övningsbestämmelserna.

Förankra övningsbestämmelserna hos ledningen och den övande gruppen.

Boka övningslokal med nödvändig utrustning.

Boka och bjud in övande samt övriga deltagare till övningen.

Boka ett startmöte med planeringsdeltagare och utvärderingsledning.

Förbered presentationsmaterial och andra dokument.

Förbered utvärdering (med utvärderingsledaren).

Förbered övningslokal och andra praktiska detaljer.

Kontrollera och förbered mat, dryck och förbrukningsmateriel.

Genomför övningen.

Skriv utvärderingsrapport (utvärderingsledaren är ansvarig).

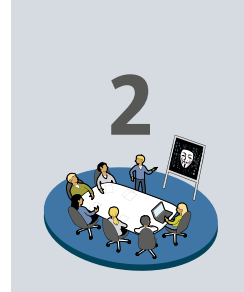
Ta fram handlingsplan.

Följ upp erfarenhetshanteringen.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Grundscenario

Bakgrund till scenario

Förhistoria

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Ramfakta

Ramfaktorer

Momentbeskrivning 1

Syftet med momentet

Deltagande aktörer ska framställa lägesbild vid samhällsstörning.
Lägesbilden ska ligga till grund för bedömning och beslut.

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.

Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

Händelse

Lägesbild – samlad lägesbild som ligger till grund för bedömning och beslut.

Moment

INSPEL

- 1.1. Hur bedömer ni den aktuella lägesbilden?
- 1.2. Bör ni förbereda åtgärder utifrån denna information?
- 1.3. Leder denna information till att ni larmar krisorganisationen?

Understödjande frågor

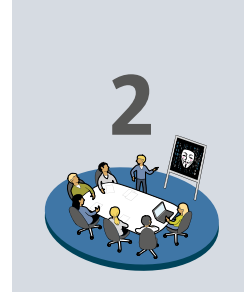
Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp samt vilka juridiska mandat som ligger till grund för olika beslut. Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild, vem har den?
- Svarta svanar? (Det man inte räknar med, det oförutsägbara)

Glöm inte kommunikationsbiten

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor:

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.

Momentbeskrivning 2

Syftet med momentet

Deltagande aktörer ska framställa lägesbild vid samhällsstörning. Lägesbilden ska ligga till grund för bedömande och beslut.

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.

Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

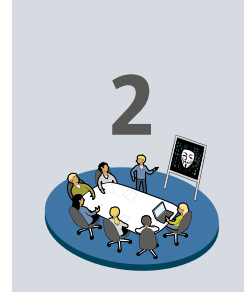
Händelse

Lägesbild – samlad lägesbild som ligger till grund för bedömande och beslut.

Moment

INSPEL

- 2.1. Hur bedömer ni det aktuella läget?
- 2.2. Hur skapar ni en första lägesbild?
- 2.3. Utbyts information med andra organisationer för att skapa en lägesbild?

Understödjande frågor

Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp. Ansvarsprincipen gäller, men det är intressant att se vem som kommer att driva fram frågorna och kalla till samverkansmöte osv.
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild, vem har den?
- Svarta svanar? (Det man inte räknar med, det oförutsägbara)

Glöm inte kommunikationsbiten

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

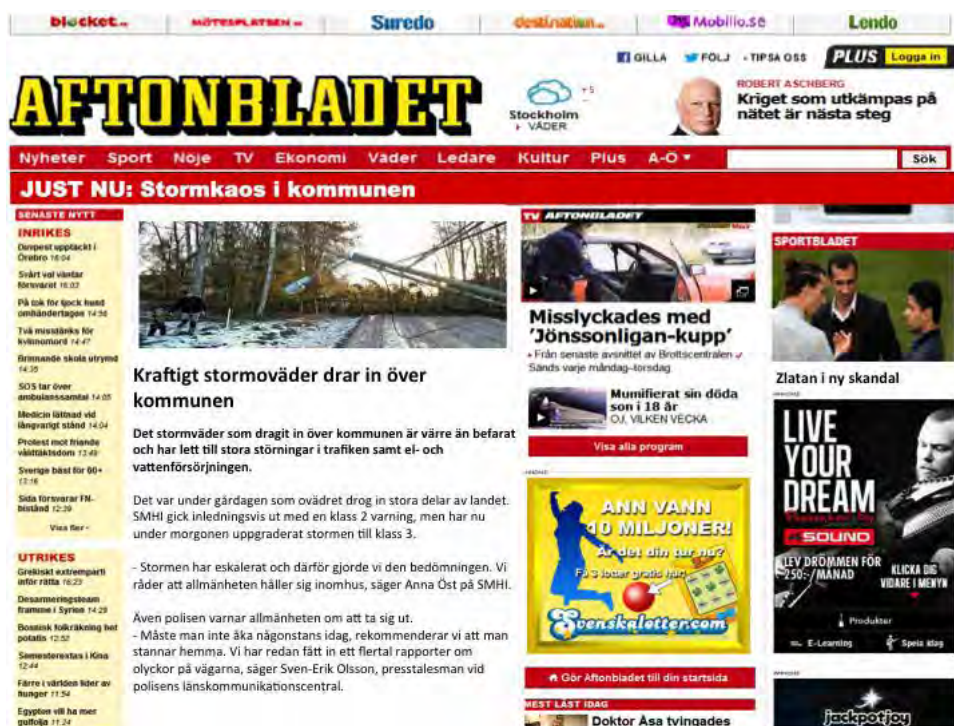
Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.

Momentbeskrivning 3

The screenshot shows the Aftonbladet website interface. The main headline is "JUST NU: Stormkaos i kommunen". The article text reads: "Kraftigt stormväder drar in över kommunen. Det stormväder som dragit in över kommunen är värre än befärat och har lett till stora störningar i trafiken samt el- och vattenförsörjningen. Det var under gårdagen som ovädret drog in stora delar av landet. SMHI gick inledningsvis ut med en klass 2 varning, men har nu under morgonen upgraderat stormen till klass 3. Stormen har eskalerat och därför gjorde vi den bedömningen. Vi råder att allmänheten håller sig inomhus, säger Anna Öst på SMHI. Även polisen varnar allmänheten om att ta sig ut. - Måste man inte åka någonstans idag, rekommenderar vi att man stannar hemma. Vi har redan fått in ett flertal rapporter om olyckor på vägarna, säger Sven-Erik Olsson, presstalesman vid polisens länskommunikationscentral."

Denna bild visar en fabricerad artikel från Aftonbladet.

Övningsansvarig kan ändra innehållet i artikeln efter behov.

Denna bild syftar till att de övande ska få en inblick i hur medierna kan rapportera om händelsen och hur detta kan komma att påverka kommunens lägesbild av händelsen. De understödjande frågorna i den här bilden syftar till att leda diskussionerna mot det uppsatta målet som berör skapandet av en lägesbild och hur informationsutbyte med andra organisationer möjliggör en lägesbild.

Övningsansvarig eller övningsledaren visar bilden och kan vid behov behöva läsa innehållet i artikeln. Övningsledaren ställer sedan nedanstående frågor till de övande och följer diskussionen. När frågan är avverkad går övningsansvarig vidare till nästa fråga.

Frågor till artikeln:

- Hur ser lägesbilden ut?
- Påverkar detta er lägesbild?
- Hur då i så fall?
- Är medier en pålitlig källa till att skapa en lägesbild?
- Varför inte/varför då?
- Kan medier vara en tillgång vid skapandet av en lägesbild?

- Hur behandlas informationen när det gäller att skapa en lägesbild?
- Vilka skulle behöva kontaktas i detta läge?
- Hur gör kommunen detta?
- Vem ansvarar för att detta görs?

I övrigt kan övningsledaren, vid påståenden eller diskuterade beslut hos de övande, exempelvis ställa följande frågor: Hur skulle ni verkställa beslutet? Vem ansvarar för att göra detta? Vad behöver ni för resurser? Vilka skulle behöva den informationen?

När alla frågor är diskuterade går övningsansvarig vidare till nästa bild.

Momentbeskrivning 4

Syftet med momentet

Deltagande aktörer ska framställa lägesbild vid samhällsstörning. Lägesbilden ska ligga till grund för bedömning och beslut.

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.

Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

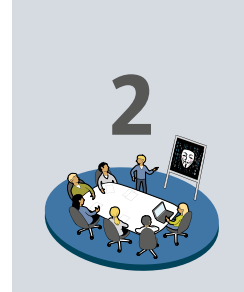
Händelse

Lägesbild – samlad lägesbild som ligger till grund för bedömning och beslut.

Moment

INSPEL

- 4.1. Hur agerar krisorganisationen utifrån den här informationen?
- 4.2. Hur prioriteras dessa åtgärder?
- 4.3. Vilka är de fem viktigaste åtgärderna?

Understödjande frågor

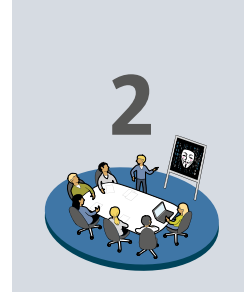
Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp. Ansvarsprincipen gäller, men det är intressant att se vem som kommer att driva fram frågorna och kalla till samverkansmöte osv.
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild, vem har den?
- Svarta svanar? (Det man inte räknar med, det oförutsägbara)

Glöm inte kommunikationsbiten.

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor:

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.

Momentbeskrivning 5

Syftet med momentet

Deltagande aktörer ska framställa lägesbild vid samhällsstörning. Lägesbilden ska ligga till grund för bedömning och beslut.

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.

Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

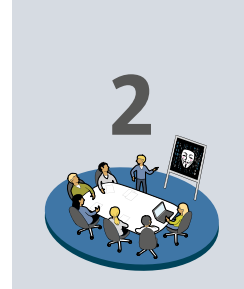
Händelse

Lägesbild – samlad lägesbild som ligger till grund för bedömning och beslut.

Moment

INSPEL

- 5.1. Behövs det/fattas det några underlag för att fatta faktabaserade beslut?
- 5.2. Kan lägesbilden användas som beslutsunderlag?
- 5.3. Hur kan en lägesbild användas som underlag för information?

Understödjande frågor

Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp. Ansvarsprincipen gäller, men det är intressant att se vem som kommer att driva fram frågorna och kalla till samverkansmöte osv.
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild, vem har den?
- Svarta svanar? (Det man inte räknar med, det oförutsägbara)

Glöm inte kommunikationsbiten.

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor:

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.

Momentbeskrivning 6

Syftet med momentet

Deltagande aktörer ska framställa lägesbild vid samhällsstörning. Lägesbilden ska ligga till grund för bedömning och beslut.

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.

Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

Händelse

Lägesbild – samlad lägesbild som ligger till grund för bedömning och beslut.

Moment

INSPEL

- 6.1. Hur är lägesbilden nu?
- 6.2. Hur analyseras informationen/situationen?
- 6.3. Skulle denna situation utgöra en extraordinär händelse?

Understödjande frågor

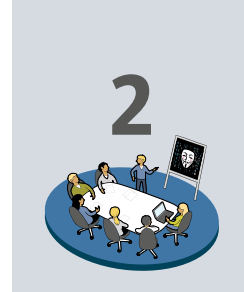
Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp. Ansvarsprincipen gäller, men det är intressant att se vem som kommer att driva fram frågorna och kalla till samverkansmöte osv.
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild, vem har den?
- Svarta svanar? (Det man inte räknar med, det oförutsägbara)

Glöm inte kommunikationsbiten.

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor:

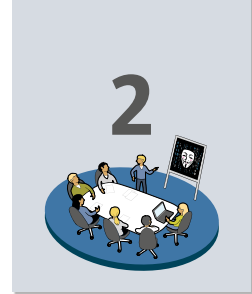
- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.

Inspelista (exempel)

Inspelstips

- Understödjande frågor används utifrån deltagarnas kunskapsgrad.
- Dokumentationsmodell ska vara vald innan övningen börjar.
- Spelledaren avgör inspelsformat (tal, e-post, bilder m.m.).
- Kom ihåg att avsätta tid för återställande.
- Spelledaren äger tiden under dagen och är den som medger ev. förändringar.

TID	INNEHÅLL	ANMÄRKNINGAR
09:00 – 09:05	Gå igenom övningsbestämmelserna	Bilaga 1
09:05 – 09:50	Moment 1	Momentbeskrivning 1 UL dokumenterar
09:50 – 10:00	Paus	
10:00 – 10:45	Moment 2	Momentbeskrivning 2 UL dokumenterar
10:45 – 11:30	Moment 3	Momentbeskrivning 3 UL dokumenterar
11:30 – 12:30	Tid för lunch	
12:30 – 13:30	Utvärdering och erfarenhetshantering	Bilaga 6 UL ansvarig

Syfte, mål och momentkoppling sem 2

Mallen visar vilka inspel som ska genomföras för att nå målluppfyllnad i de olika momenten.

Mål 1	Moment 1 + 2	Inspel 1:1, 1:2 Inspel 2:1, 2:2, 2:3
Mål 2	Moment 2 + 4	Inspel 2:1, 2:2, 2:3 Inspel 4:1, 4:2, 4:3
Mål 3	Moment 4 + 5 Moment 3 kan användas som komplement	Inspel 4:1, 4:2, 4:3 Inspel 5:1, 5:2, 5:3
Mål 4	Moment 4 + 5 + 6 Moment 3 kan användas som komplement	Inspel 4:1, 4:2, 4:3 Inspel 5:1, 5:2, 5:3 Inspel 6:1, 6:2, 6:3
Mål 5	Moment 1 + 2 + 4 + 5 + 6 Moment 3 kan användas som komplement	Inspel 1:3, 2:1, 2:3 Inspel 4:2, 4:3 Inspel 5:1, 6:1, 6:2, 6:3
Mål 6	Moment 1 – 6 Moment 3 kan användas som komplement	Fördjupningsuppgift

Utvärderingsenkät syfte och mål

(Denna utvärderingsenkät syftar till att de övande ska självskatta i vilken utsträckning aktören har uppfyllt fastställt syfte och mål. Organisationen kan vid behov göra förändringar i utvärderingsenkäten. Utvärderingsenkäten delas ut till de övande i samband med övningens utvärdering och ligger till grund för resultatets analys och för utvärderingsrapporten.)

Namn:

Organisation/Funktion:

NR	FRÅGA	4 MYCKET STOR UTSTRÄCKNING	3 STOR UTSTRÄCKNING	2 LITEN UTSTRÄCKNING	1 INTE ALLS
1.	I vilken utsträckning har organisationen rutiner för hur information utbyts med andra organisationer i syfte att skapa en samlad lägesbild? Motivera:				
2.	I vilken utsträckning har organisationen rutiner för hur beslut fattas för att inrikta insatserna? Motivera:				
3.	I vilken utsträckning har kommunen rutiner/kunskap om hur en analys av en händelse görs för att kunna bedöma om situationen utgör en extraordinär händelse? Motivera:				

NR	FRÅGA	4 MYCKET STOR UTSTRÄCKNING	3 STOR UTSTRÄCKNING	2 LITEN UTSTRÄCKNING	1 INTE ALLS
4.	I vilken utsträckning har organisationen rutiner/kunskap om hur inhämtning och sammanställning av underlag går till för att fatta beslut och kommunicera dessa?				
	Motivera:				
5.	I vilken utsträckning är rutinerna tydliga och lättfattliga?				
	Motivera:				
6.	I vilken utsträckning finns det utvecklingspotential när det gäller skapandet av en första lägesbild?				
	Ge exempel:				
7.	I vilken utsträckning finns det utvecklingspotential när det gäller krisorganisationens beslutsfattande?				
	Ge exempel:				
8.					
	Motivera:				

Utvärderingsrapport

Rapport för seminarieövning med fokus på framställande av lägesbild

Organisation:

Datum:

Datum för övningens genomförande:

Bakgrund

Om organisationen brister i sin förmåga att bedöma händelsen och dess konsekvenser, blir det svårt att skapa en samlad lägesbild. Den samlade lägesbilden ska vara ett stöd för att berörd aktör ska kunna vidta rätt åtgärder.

Beskrivning av övningen

Format: Seminarieövningen med fokus på framställandet av lägesbild genomfördes genom samtal och diskussion.

Syfte: Framställande av lägesbild/samlad lägesbild vid samhällsstörning. Lägesbilden ska ligga till grund för bedömning och beslut.

Metod: Utifrån följande mål (se nedan) skapades ett antal inspel och diskussionsfrågor som möjliggjorde för deltagarna att genom diskussion och analyser nå de uppsatta målen för övningen. Diskussionen leddes av en spelare som hade inspel och understödande frågor till sin hjälp för att lotsa deltagarna mot målen. Förloppet observerades och dokumenterades av utvärderingsledaren. Detta tillsammans med utvärderingsprotokoll ligger till grund för denna rapport.

Mål:

1. Deltagande aktörer har kunskap om hur en lägesbild skapas som underlag för beslut och information – externt och internt – samt hur den kommuniceras.
2. Deltagande aktörer har kunskap om framställandet av egen organisations lägesbild.
3. Deltagande aktörer har kunskap om hur information utbyts med andra organisationer för att skapa en samlad lägesbild.
4. Deltagande aktörer har kunskap om hur beslut fattas för att inrikta arbetet.
5. Deltagande aktörer har kunskap om hur en analys av en händelse görs för att kunna bedöma vilket behov det finns av inriktning och samordning.
6. Deltagande aktörer har kunskap om hur inhämtning och sammanställning av underlag går till för att fatta beslut och hur dessa kommuniceras.

Övningsdeltagare

(Övningsansvarig fyller i namn och roll i krisorganisationen i nedanstående tabell.)

ROLL	NAMN

Övningens syfte, mål och utvärderingsmetod

(Övningsansvarig anpassar målformuleringen utifrån fastställd förmågegrad *Mycket stor utsträckning, Stor utsträckning, Liten utsträckning* och *Inte alls*.)

Syfte: Framställa lägesbild vid samhällsstörning. Lägesbilden ska ligga till grund för bedömning och beslut.

Mål:

1. Deltagande aktörer har kunskap om hur en lägesbild skapas som underlag för beslut och information – externt och internt – samt hur den kommuniceras.
2. Deltagande aktörer har kunskap om framställandet av egen organisations lägesbild.
3. Deltagande aktörer har kunskap om hur information utbyts med andra organisationer för att skapa en samlad lägesbild.
4. Deltagande aktörer har kunskap om hur beslut fattas för att inrikta arbetet.
5. Deltagande aktörer har kunskap om hur en analys av en händelse görs för att kunna bedöma vilket behov det finns av inriktning och samordning.
6. Deltagande aktörer har kunskap om hur inhämtning och sammanställning av underlag går till för att fatta beslut och hur dessa kommuniceras.

Utvärderingsmetod

Utvärderingen bestod i att ta reda på och dokumentera hur det gick i övningen och varför det blev så. Utvärderingen bestod av två delar, en självskattande del som de övande själva genomförde efter avslutad övning via en enkät, och en andra del som bestod av att ansvarig utvärderare följde de övande under övningen och noterade de övandes diskussioner och slutsatser i förhållande till målen. Dessa två underlag har sedan vägts samman och legat som grund för utvärderingen.

Resultat från övningen

(Övningsansvarig lägger in det sammanställda resultatet från analysen av observationerna och måluppfyllelsen under respektive mål och rubrik nedan. Under rubriken Observation sammanställs utvärderarens noteringar om respektive mål utifrån observationer från övningen och utvärderingen. Dessa kan presenteras i punktform och beskrivas utifrån respektive identifierad notering. Dessa observationer utgör tillsammans med självskattningsenkäterna, som bifogas i detta dokument, en sammanställning utifrån målen.)

1. Deltagande aktörer har kunskap om hur en lägesbild skapas som underlag för beslut och information – externt och internt – samt hur den kommuniceras.

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

2. Deltagande aktörer har kunskap om framställandet av egen organisations lägesbild.

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

3. Deltagande aktörer har kunskap om hur information utbyts med andra organisationer för att skapa en samlad lägesbild.

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

4. Deltagande aktörer har kunskap om hur beslut fattas för att inrikta arbetet.

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

5. Deltagande aktörer har kunskap om hur en analys av en händelse görs för att kunna bedöma om den utgör en samhällsstörning.

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

6. Deltagande aktörer har kunskap om hur inhämtning och sammanställning av underlag går till för att fatta beslut och hur dessa kommuniceras.

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

Utvecklingsområden och vidare arbete

(Övningsansvarig fyller på nästa sida i utvecklingsområden och beskriver vilka åtgärder som bör genomföras för att nå högre insikt och kunskap. Rekommendationerna skriver utvärderingsledaren under denna rubrik. De kan skrivas i punktform och motiveras med fritext. De åtgärder som måste genomföras för att uppnå rekommendationerna bryts ned och noteras i nedanstående åtgärdsplan).

NR	UTVECKLINGSOMRÅDE	ÅTGÄRD	ANSVARIG (NAMN)	GENOMFÖRANDE (DATUM)	ÅTGÄRDAT SENAST (DATUM)	UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRD (DATUM)	ANSVARIG FÖR UPPFÖLJNING (NAMN)
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							